

บทที่ 1

บทนำ

1. ที่มาและความสำคัญของปัญหา

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายรัฐธรรมนูญของไทย พ.ศ.2540 เพื่อรองรับการกระจายอำนาจจากหน่วยบริหารราชการส่วนกลางไปสู่ส่วนท้องถิ่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรของท้องถิ่น และแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นด้วยตนเอง ดังนั้นจึงมีผลทำให้ต้องมีการถ่ายโอนภารกิจตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ รวมถึงให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำบริการสาธารณะและให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาในพื้นที่ (รัฐธรรมนูญ 2550 มาตรา 281) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่โดยทั่วไปในการดูแล และจัดทำบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น และมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบาย การบริหาร การจัดการบริการสาธารณะ การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ โดยต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับการพัฒนาของจังหวัด และประเทศเป็นส่วนรวมด้วย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีความเข้มแข็ง ในการบริหารงานได้โดยอิสระและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาระบบการคลังท้องถิ่น ให้จัดบริการสาธารณะได้โดยครบถ้วนตามอำนาจหน้าที่ จัดตั้งหรือร่วมกันจัดตั้งองค์การ เพื่อการจัดทำบริการสาธารณะตามอำนาจหน้าที่ เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าเป็นประโยชน์ และให้บริการประชาชนอย่างทั่วถึง

เทศบาลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รูปแบบหนึ่งซึ่งมีโครงสร้างการบริหารงานที่เป็นอิสระ จัดตั้งโดยพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ก่อตั้งโดยมีจุดมุ่งหมายให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจการในท้องถิ่นของตน ด้วยการเลือกตั้งตัวแทน ซึ่งเป็นคนในท้องถิ่นมาเป็นผู้บริหารและกำหนดนโยบาย ในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองให้เจริญก้าวหน้า ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์

กฎหมายตามพรบ.กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 มาตรา 16 กำหนดให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์กรบริหารส่วนตำบล มีอำนาจ

หน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ได้แก่
(18) การกำจัดขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูลและน้ำเสีย

พรบ.เทศบาล พ.ศ. 2546 มาตรา 50 กำหนดให้เทศบาลตำบลมีหน้าที่ต้องรักษาความสะอาดของถนน หรือทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลในเขตเทศบาล องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบ จัดตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่ในการจัดทำ บำรุงรักษา และให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน จากการถ่ายโอนภารกิจการจัดบริการสาธารณะจากส่วนราชการ ให้้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานดำเนินการมากยิ่งขึ้น โดยยึดหลักการว่า “ประชาชนจะต้องได้รับการบริการสาธารณะที่ดีขึ้นหรือไม่ต่ำกว่าเดิม มีคุณภาพมาตรฐาน การบริหารจัดการของ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีความโปร่งใส มีประสิทธิภาพและรับผิดชอบต่อผู้ใช้บริการให้มากขึ้น รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชน ภาคประชาสังคม และชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมดำเนินงาน และติดตามตรวจสอบ

ปัจจุบันสังคมไทยมีการกระจายอำนาจลงสู่ท้องถิ่นอย่างทั่วถึงครอบคลุมทั่วทุกภูมิภาค โดยมีรูปแบบขององค์กรท้องถิ่นที่แตกต่างกันออกไป อาทิ องค์กรท้องถิ่นที่มีความเก่าแก่ยาวนานมากที่สุดอย่างเทศบาล ถัดมาคือองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) และองค์กรท้องถิ่นที่เกิดขึ้นหลังสุดอย่างองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) รวมทั้งการปกครองพิเศษอีก 2 รูปแบบ คือ กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา ความสำเร็จในการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นจึงฝากไว้กับผู้นำองค์กรท้องถิ่น ซึ่งเป็นผู้นำที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ กระบวนทัศน์ หรือแนวความคิด อย่างเป็นระบบในการพัฒนาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับผู้นำองค์กรท้องถิ่นในการพัฒนาท้องถิ่น โดยมีประโยชน์สุขของประชาชนเป็นเป้าหมายสำคัญ

จากการศึกษาค้นคว้าทางวิชาการพบว่ากระบวนทัศน์ใหม่ในการพัฒนาท้องถิ่น (ธนาพร ประสิทธิ์นราพันธุ์ 2550) มีดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาอย่างยั่งยืน การพัฒนาที่ประสบความสำเร็จนั้นต้องเป็นการพัฒนาอย่างยั่งยืน หมายถึง เป็นการพัฒนาที่ทำให้ประชาชนสามารถพึ่งตนเองได้ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น อยู่ท่ามกลางสภาพแวดล้อมและสังคมที่ดีงาม เข้มแข็งพอที่จะช่วยเหลือผู้อื่นและเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะ

2. ภูมิปัญญาท้องถิ่น การพัฒนาที่ดีนั้นไม่จำเป็นต้องติดยึดอยู่กับตำรา หรือทฤษฎี การพัฒนาแบบตะวันตกที่อาจไม่สอดคล้องกับสภาพสังคมไทย ดังนั้นการศึกษาค้นคว้าภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาท้องถิ่นจึงเป็นแนวทางที่นักบริหารการพัฒนาพึงให้ความสำคัญ เป็นความจำเป็นที่ผู้นำองค์กรท้องถิ่นต้องรู้เท่าทัน มองเห็น โลกทั้งใบ แต่ต้องเข้าใจท้องถิ่น

ของตนเองอย่างแท้จริง เพื่อออกแบบการพัฒนาให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพ “ภูมิสังคม” ของท้องถิ่นนั้นๆ

3. ความเสมอภาค เป็นหัวใจสำคัญของสังคมประชาธิปไตยที่ให้ความเคารพในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์อย่างเท่าเทียมกัน กระบวนการพัฒนาที่เช่นเดียวกัน ประชาชนทุกคนต้องมีความเท่าเทียมกันในการได้รับโอกาสจากการพัฒนา นโยบายสาธารณะและโครงการพัฒนาต่างๆ ขององค์กรท้องถิ่นจึงต้องอยู่บนพื้นฐานของความเสมอภาค ไม่ใช่กำหนดมาจากพรรคพวก หัวคะแนนหรือฐานคะแนนเสียง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาเศรษฐกิจนั้นก็ต้องคำนึงถึงโครงสร้างของการกระจายรายได้ควบคู่ไปกับความเจริญเติบโตด้วย

4. การกระจายอำนาจ สังคมโลกปัจจุบันเป็นสังคมแห่งการกระจายอำนาจทั้งในระดับโลก ระดับชาติ และระดับท้องถิ่น ด้วยความเป็นโลกแห่งการสื่อสารไร้พรมแดน การกระจายอำนาจจึงเป็นแนวคิดสำคัญสำหรับการพัฒนาทุกระดับ ภายใต้หลักการที่ว่าไม่มีผู้ปกครองใดที่เข้าใจ ใกล้ชิด และเข้าถึงประชาชนและการแก้ปัญหาได้ดีเท่ากับผู้ที่ปกครองที่มาจากประชาชนด้วยตนเอง การบริหารการพัฒนายุคใหม่จึงต้องเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อให้การพัฒนาและการแก้ปัญหาสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง และวิธีการพัฒนานั้นต้องเป็นแบบจากล่างขึ้นบน ไม่ใช่แบบบนลงล่าง อย่างในอดีต

5. ความคุ้มค่า หมายถึง การพัฒนาต่าง ๆ นั้น มีความคุ้มค่าหรือไม่เมื่อเปรียบเทียบทรัพยากรที่ใช้ไปกับผลที่ได้รับกลับมา ในภาคเอกชนนั้นมักจะเน้นการบริหารที่มีประสิทธิภาพ คือ ทำถูกวิธี เพื่อให้ต้นทุนต่ำสุด ได้กำไรสูงสุด แต่ในภาครัฐหรือองค์กรท้องถิ่นที่มีประโยชน์สาธารณะเป็นเป้าหมายนั้นควรเน้นการบริหารที่มีประสิทธิผล คือ ทำถูกเรื่อง โดยมุ่งที่ประโยชน์สุขของประชาชนเป็นหลัก โครงการพัฒนาบางอย่างอาจไม่คุ้มค่าในเชิงเศรษฐกิจ แต่มีความคุ้มค่าในเชิงสังคม วัฒนธรรม การศึกษา หรือคุณภาพชีวิตของประชาชน กระบวนการพัฒนาเหล่านี้ ต้องอยู่ภายใต้ร่มธงใหญ่ คือ หลักธรรมาภิบาล หรือ หลักในการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี

ในกระบวนการศึกษาแบบส่วนร่วมในการทำงาน เพื่อหาคำตอบในเชิงนโยบาย มีกระบวนการทำงาน ในหลายรูปแบบ คือ ทั้งในส่วนภาคราชการ ภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน นักวิชาการ และประชาชนทั่วไป คือ การสัมภาษณ์ การทำสนทนากลุ่ม การสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เช่น การศึกษาวิจัยของโครงการธรรมาภิบาลและการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม ชุมชนหนองเป็ดได้ร่วมกับนักวิจัย ในการแสวงหาแนวทางแก้ไขปัญหาก็ได้ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี อาทิ เช่น กรมควบคุมมลพิษ องค์กรบริหารส่วนตำบลต่างๆ ในขณะเดียวกันชุมชนก็มีการตื่นตัวและเอาใจใส่ในการติดตามแก้ไขปัญหาอย่างต่อเนื่อง โดยเผยแพร่ข้อมูลกับสื่อมวลชน และร่วมทำกิจกรรมของโครงการฯ คือ เข้าร่วมแสดง

ความคิดเห็นและสะท้อนปัญหาในเวทีที่ทางโครงการฯ ได้จัดทำอย่างสม่ำเสมอ จนกระทั่งปัญหาในชุมชนได้รับการแก้ไข ซึ่งถือเป็นการดำเนินการที่ทางโครงการฯ ได้ช่วยให้ประสบผลสำเร็จในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมระดับชุมชน

ดังนั้นในการดำเนินการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะปัญหาทางด้านการจัดการขยะมูลฝอย นั้น มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นทั้งในภาคราชการ ภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน นักวิชาการ และประชาชนทั่วไป ทั้งนี้การศึกษาความต้องการจำเป็น และรูปแบบในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน เทศบาลตำบลท่ายาง จึงเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญที่จะนำไปสู่การหาคำตอบในเชิงนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำหรับการปรับปรุงพัฒนาทางด้านการจัดการขยะมูลฝอย ตามหลักของธรรมาภิบาล

ซึ่งการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นถือเป็นวิธีวิจัยที่ทรงพลังในศตวรรษที่ 21 นี้ (สุวิมล ว่องวานิช 2549) เพราะเป็นเครื่องมือที่ช่วยเป็นเกราะป้องกันไม่ให้เกิดการดำเนินงานในทิศทางที่ไม่พึงประสงค์ และเป็นกลไกสำคัญที่ทำให้เกิดความมั่นใจกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการตัดสินใจ และการวางแผนที่สนองความต้องการจำเป็นของกลุ่มเป้าหมายอย่างแจ่มใส ยุติธรรม และสอดคล้องกับความเป็นจริง

เทศบาลตำบลท่ายาง ได้รับการยกฐานะตามพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะของสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ.2542 ตามประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 116 ตอนที่ 9 ก ลงวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2542 โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 25 พฤษภาคม 2542 มีพื้นที่ 4.017 ตารางกิโลเมตร ระยะห่างจากจังหวัดนครศรีธรรมราช 100 กิโลเมตร และห่างจากกรุงเทพมหานคร 800 กิโลเมตร ตั้งอยู่หมู่ที่ 2 และหมู่ที่ 6 (บางส่วน) ตำบลท่ายาง อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช

เทศบาลตำบลท่ายาง มีพื้นที่ 4.017 ตารางกิโลเมตร คิดเป็น 2,510.625 ไร่ ครอบคลุมพื้นที่ หมู่ที่ 2 ตำบลท่ายาง อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช รวม 7 ชุมชน มีประชากรจำนวนทั้งสิ้น 4,658 คน จำนวน 2,098 ครัวเรือน พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ทำการเกษตร และพาณิชยกรรม ปัจจุบันมีขยะมูลฝอยที่ต้องจัดเก็บประมาณวันละ 16 ตัน/วัน โดยทางเทศบาลตำบลท่ายางดำเนินการจัดเก็บและกำจัดขยะมูลฝอยด้วยตนเอง มีพื้นที่สำหรับทิ้งขยะมูลฝอย 10 ไร่ อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันเทศบาลตำบลท่ายาง ยังพบปัญหาเกี่ยวกับการจัดการขยะ ขยะล้นบ่อฝังกลบจะต้องดำเนินการปรับปรุงบ่อฝังกลบทุกปี ทั้งในเรื่องของขยะตกค้าง ขยะล้นถัง ไม่ได้มีการจัดเก็บ ขยะตกค้างบริเวณถนน

โดยส่วนใหญ่เทศบาลตำบลยังประสบปัญหาขยะมูลฝอยเหลือตกค้างจากการเก็บขนก่อให้เกิดปัญหาขยะมูลฝอยกระจายอยู่ตามสถานที่ต่าง ๆ เนื่องจากมีความสามารถในการจัดเก็บขยะมูลฝอยได้ประมาณ ร้อยละ 80 – 90 ของขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นทั้งหมด ส่วนวิธีการกำจัดยังไม่ถูกหลักสุขาภิบาลคือการนำขยะมูลฝอยไปเทกองกลางแจ้ง และมีการใช้เครื่องจักรไถกลบบ้าง

เป็นครั้งคราว แต่สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยเกือบทุกแห่งไม่มีระบบป้องกันผลกระทบสิ่งแวดล้อม เช่น การป้องกันน้ำเสียจากกองขยะมูลฝอยไหลลงสู่แหล่งน้ำ ก้น และ การปลิวกระจายของขยะมูลฝอย

อำนาจหน้าที่ของเทศบาลตำบลท่ายาง ในการดูแลรักษาความสะอาดถนนหนทาง รวมทั้งการกำจัดขยะมูลฝอยสิ่งปฏิกูลและอื่นๆ ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 ส่วนที่ 3 มาตรา 50 และมาตรา 51 จัดได้ว่าเป็นบริการสาธารณะที่มีความจำเป็นต้องมีการบริหารจัดการที่ดี และมีประสิทธิภาพ แต่เนื่องจากเทศบาลตำบลแต่ละแห่ง มีบริบทและปัจจัยสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันออกไป ทำให้การจัดการ บริการสาธารณะ อาจต้องใช้วิธีการรูปแบบในการดำเนินการและการแก้ไขปัญหาที่แตกต่างกันออกไปด้วย

ดังนั้นในการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลของแต่ละที่ จึงจำเป็นต้องใช้วิธีการหรือรูปแบบที่เหมาะสม เพื่อไม่ให้ปัญหาขยายตัวและรุนแรงยิ่งขึ้น เป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนและส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม กระบวนการในการจัดการขยะมูลฝอยเริ่มตั้งแต่การเก็บรวบรวม การขนส่ง การแปรสภาพ การกำจัดและทำลาย ซึ่งกระบวนการเหล่านี้ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย เพื่อช่วยแก้ไขปัญหามลพิษ แต่อย่างไรก็ตามการแก้ปัญหาต้องแก้ที่สาเหตุของปัญหา ทำอย่างไรไม่ให้มีขยะเกิดขึ้น หรือเกิดขึ้นน้อยที่สุด หากมีขยะเกิดขึ้นแล้ว ก็ต้องป้องกันไม่ให้เกิดมลพิษ ต้องกำจัดอย่างถูกวิธี และต้องลดขยะให้เหลือสำหรับการกำจัดน้อยที่สุด นั่นคือ การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง จากความร่วมมือสามารถลดปริมาณขยะมูลฝอยที่ต้องกำจัด จะช่วยลดต้นทุนในการกำจัดขยะ และยืดอายุการใช้งานของบ่อฝังกลบขยะได้อย่างแท้จริง

การประเมินความต้องการจำเป็น (Needs assessment) เป็นกระบวนการที่เป็นระบบ ซึ่งใช้เพื่อกำหนดความแตกต่าง ระหว่างสภาพที่มุ่งหวังกับสภาพที่เป็นอยู่จริง เน้นที่ความแตกต่างของผลลัพธ์ (Outcome gaps) จากนั้นมีการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความแตกต่างนั้น แล้วเลือกความต้องการจำเป็นที่สำคัญมาแก้ไข (สุวิมล ว่องวานิช 2549: 76) การที่หน่วยงานใดจะดำเนินการพัฒนา บุคลากรในหน่วยงาน จำเป็นจะต้องพิจารณาตัดสินใจ โดยอาศัยข้อมูลที่เชื่อถือได้ จากการประเมินความต้องการจำเป็นว่าปัญหาหรือความต้องการจำเป็นที่แท้จริงนั้นคืออะไร ถ้าเกิดการตัดสินใจที่ผิดพลาดนั้นย่อมหมายถึงการสูญเสียทั้งในด้านงบประมาณ เวลา อีกทั้งการวางแผนเพื่อพัฒนา โดยมิได้คำนึงถึงความต้องการจำเป็นระดับบุคคลหรือกลุ่มบุคคลต่างๆ ย่อมก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติและปัญหาอื่นๆตามมาอย่างไม่สิ้นสุด (นิศา ชูโต 2540 อ้างถึงใน พัชร ชันอาสาสะวะ 2544: 3)

ดังนั้นเพื่อให้การจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลท่ายางตอบสนองความต้องการจำเป็นของประชาชนอย่างแจ่มใส ยุติธรรม และสอดคล้องกับความเป็นจริง การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นจึงเป็นเครื่องมือที่ช่วยเป็นเกราะป้องกันไม่ให้เกิดการดำเนินงานในทิศทางที่ไม่พึงประสงค์ และเป็นกลไกสำคัญที่ทำให้ทราบว่ปัญหาหรือความต้องการจำเป็นที่แท้จริงนั้นคืออะไร

ซึ่งจะช่วยในการตัดสินใจและการวางแผนการดำเนินงานจัดการขยะมูลฝอยให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาความต้องการจำเป็นในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน ของเทศบาลตำบลท่ายาง นำไปสู่การวางแผนให้บริการสาธารณะด้านการจัดการขยะมูลฝอยแก่ประชาชนต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 2.1 เพื่อศึกษาสถานการณ์การจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลตำบลท่ายาง
- 2.2 เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นตามความคิดเห็นของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยเทศบาลตำบลท่ายาง

3. ขอบเขตการศึกษา

ด้านเนื้อหา ทำการศึกษาศถานการณ์และความต้องการจำเป็นในการจัดการขยะมูลฝอย
 ด้านพื้นที่ ทำการศึกษหาข้อมูลจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลท่ายาง
 ขอบเขตด้านเวลา ใช้เวลาในการเก็บข้อมูล ตั้งแต่ เดือนตุลาคม 2553 ถึงเดือนมีนาคม 2554 รวมระยะเวลา 6 เดือน

4. นิยามศัพท์

4.1 การจัดการ หมายถึง กระบวนการ กิจกรรม หรือ การศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ให้ดำเนินไปในแนวทางที่จะบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ด้วยความพยายามและร่วมมือของกลุ่มบุคคล

4.2 การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่ายางมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น มีจิตสำนึก ร่วมแก้ไขปัญหาอุปสรรค เสนอแนวคิดและปฏิบัติร่วมกัน ในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาล

4.3 ขยะมูลฝอย หมายถึง สิ่งปฏิกูลที่อยู่ในรูปของของแข็ง ซึ่งอาจจะมีน้ำ หรือความชื้นปะปนมาด้วย ซึ่งมีทั้งอินทรีย์สาร และอนินทรีย์สารบางชนิดย่อยสลายได้โดยจุลินทรีย์ ในเวลาอันรวดเร็ว โดยเฉพาะเศษอาหาร เศษพืชผัก แต่บางชนิดก็ไม่อาจย่อยสลายได้เลย เช่น พลาสติก เศษแก้ว

4.4 ความต้องการจำเป็นในการจัดการขยะมูลฝอยของเจ้าหน้าที่ หมายถึง สภาพปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไข ปรับปรุง เพื่อให้เกิดประโยชน์ชุมชน ซึ่งวัดได้จากการเปรียบเทียบสภาพที่เป็นอยู่ปัจจุบันกับสภาพที่ต้องการหรือคาดหวัง เกี่ยวกับพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย รูปแบบต่างๆ ของเจ้าหน้าที่ ในเขตเทศบาลตำบลท่ายาง ได้แก่ การแยกขยะบนรถเก็บขนขยะ หลังจากเก็บจากครัวเรือนการเก็บขน และกวาดขยะ ตามวันเวลาที่กำหนด คือในวันจันทร์-วันเสาร์ การเก็บขนขยะอย่างสม่ำเสมอ ไม่มีขยะตกค้างในถัง หรือส้นถังการกวาดขยะบนถนนสม่ำเสมอ ไม่มีขยะเกลื่อนกลาด การเก็บขนขยะ อย่างสะอาดเรียบร้อย

4.5 ความต้องการจำเป็นในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน หมายถึง สภาพปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไข ปรับปรุง เพื่อให้เกิดประโยชน์ชุมชน ซึ่งวัดได้จากการเปรียบเทียบสภาพที่เป็นอยู่ปัจจุบันกับสภาพที่ต้องการหรือคาดหวัง เกี่ยวกับพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย รูปแบบต่างๆ ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลท่ายาง ได้แก่ การกำจัดขยะโดยการเผา การคัดแยกขยะ เพื่อนำไปจำหน่าย สร้างรายได้ให้ครอบครัว การทิ้งขยะประเภท พลาสติก โฟม กระดาษ ขวด เศษอิฐ หิน เฟอร์นิเจอร์ลงในถังขยะเทศบาล นำขยะที่ใช้ประโยชน์ได้ กลับมาใช้ซ้ำ ใช้ซ้ำหลายๆ ครั้ง การกำจัดขยะโดยทิ้งขยะในถังขยะของเทศบาล การทิ้งขยะโดยรวบรวมใส่ถุงตั้งไว้หน้าบ้านของตนเอง การทิ้งขยะเป็นที่ไม่ทิ้งขยะเกลื่อนกลาด การเก็บกวาดขยะบริเวณหน้าบ้านของตนเอง

4.6 ความต้องการจำเป็นในรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอย หมายถึง สภาพปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไข ปรับปรุง เพื่อให้เกิดประโยชน์ชุมชน ซึ่งวัดได้จากการเปรียบเทียบสภาพที่เป็นอยู่ปัจจุบันกับสภาพที่ต้องการหรือคาดหวัง เกี่ยวกับรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ แก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยได้ และสามารถรับปริมาณขยะมูลฝอยที่เพิ่มขึ้นตามจำนวนประชากรในพื้นที่ได้ ได้แก่ การพัฒนารักษาความสะอาดในชุมชน (หน้าบ้านตนเอง) ครัวเรือนลดปริมาณขยะ และคัดแยกขยะมูลฝอยก่อนทิ้ง การจัดตั้งธนาคารขยะ เพื่อส่งเสริมการคัดแยกขยะนำไปจำหน่าย ดำเนินการ โครงการถนนปลอดถังขยะ การจัดวางถังขยะมีฝาปิดมิดชิด การจัดวางถังขยะแยกประเภท ขยะเปียก-ขยะแห้ง การจัดวางถังขยะตามจุดต่างๆ ที่เหมาะสม การทำป้ายหมักอินทรีย์ น้ำหมักชีวภาพ เพื่อจัดจำหน่าย การรวบรวมขยะใส่ถุงวางไว้หน้าบ้าน ให้เทศบาลมาเก็บขน ตามเวลาการจ้างเหมาชุมชนกวาดขยะ

4.7 ความต้องการจำเป็นในการจัดการขยะมูลฝอย หมายถึง สิ่งที่จำเป็นเร่งด่วน ตามความคิดเห็นของประชาชนในการดำเนินการปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอย ทั้งในด้าน การจัดการขยะมูลฝอยของเจ้าหน้าที่ การจัดการขยะของประชาชน และรูปแบบในการ จัดการขยะมูลฝอย

4.8 การประเมินความต้องการจำเป็นในการจัดการขยะมูลฝอย หมายถึง กระบวนการ ประเมินอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วย 2 ระยะ ระยะแรก เป็นขั้นตอนการเตรียมการมีการกำหนด จุดมุ่งหมายและการออกแบบการประเมินความต้องการจำเป็น และระยะที่สอง เป็นขั้นตอนการประเมิน มีการกำหนดวิธีการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อกำหนดความแตกต่างหรือผลลัพธ์ ระหว่าง สภาพที่ควรจะเป็นกับสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน ตามความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับปัญหา ขยะมูลฝอย การจัดการขยะมูลฝอยของเจ้าหน้าที่ การจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน และรูปแบบ ในการจัดการขยะมูลฝอย นำมาวิเคราะห์หาคำดัชนีความต้องการจำเป็น (Modified Priority Needs) ตามแนวทางของ นงลักษณ์ วิรัชชัย และ สุวิมล ว่องวานิช แล้วนำมาจัดลำดับความสำคัญความ ต้องการจำเป็น เพื่อหาความต้องการจำเป็นที่แท้จริงมาใช้ ในการจัดการขยะมูลฝอย

4.9 การจัดลำดับความต้องการจำเป็น หมายถึง การจัดเรียงคำดัชนีความต้องการจำเป็น (Modified Priority Needs) จากมากไปหาน้อย ของความต้องการจำเป็น ในภาพรวมของเทศบาล ในแต่ละประเด็น

5. ประโยชน์ที่ได้รับ

5.1 ผลการศึกษาจะทำให้สามารถกำหนดรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยได้ตรงกับความต้องการของประชาชน

5.2 สามารถนำผลจากการศึกษาเสนอต่อหน่วยงาน เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหา และนำเสนอรูปแบบจัดการขยะมูลฝอยที่เหมาะสมกับเทศบาลตำบลท่าสาย ที่มีประสิทธิภาพและ ยั่งยืนต่อไป